

Rozdział 3.2.3 Warunki szczególne pozwu o separację

... Pozew o separację powinien więc zawierać:

- 1) obligatoryjnie – dokładnie określone żądanie orzeczenia separacji oraz uzasadnienie tego żądania (wskazanie okoliczności faktycznych i dowodów), a w razie potrzeby także uzasadnienie właściwości miejscowej sądu;
- 2) fakultatywnie – wniosek lub wnioski o zabezpieczenie roszczenia lub roszczeń zgłoszonych w pozwie i uzasadnienie wniosku (wniosków) o zabezpieczenie oraz wnioski o wezwanie świadka, biegłych, polecenie dostarczenia dokumentu i innych dowodów i in.

Treść żądania pozwu o separację jest niejako zdeterminowana **art. 57 i 58 k.r.o. w zw. z art. 61³ § 1 k.r.o.** Przepisy te określają bowiem co ma być ustalone w procesie o separację i jakie rozstrzygnięcia ma zawrzeć sąd w wyroku. Są to:

- 1) rozstrzygnięcie co do winy, ewentualnie zaniechanie orzeczenia o winie, jeżeli powód zakłada w tym zakresie zgodne żądanie małżonków lub złożenie takiego żądania z małżonkiem uzgodnił (**art. 57 k.r.o. w zw. z art. 61³ § 1 k.r.o.**);
- 2) rozstrzygnięcie o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem stron, tj.:
  - a) powierzenie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców i ograniczenie władzy rodzicielskiej drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do dziecka albo
  - b) pozostawienie (nieograniczonej) władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, na ich zgodny wniosek, jeżeli przedstawią porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem po orzeczeniu separacji (tzw. plan wychowawczy), a porozumienie to sąd uzna za zgodne z dobrem dziecka (**art. 58 § 1 i 1a k.r.o. w zw. z art. 61³ § 1 k.r.o.**);
- 3) rozstrzygnięcie o kontaktach rodziców z dzieckiem, które dotyczy głównie ustalenia kontaktów tego rodzica, którego władza rodzicielska zostaje ograniczona (**art. 58 § 1 k.r.o. w zw. z art. 61³ § 1 k.r.o.**), chyba że sprawy te rodzice uregulują w zaaprobowanym przez sąd planie wychowawczym;
- 4) rozstrzygnięcie o tym, w jakiej wysokości każdy z rodziców będzie zobowiązany ponosić koszty utrzymania i wychowania dziecka (**art. 58 § 1 k.r.o. w zw. z art. 61³ § 1 k.r.o.**);
- 5) rozstrzygnięcie o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania przez czas wspólnego zamieszkiwania w nim małżonków po orzeczeniu separacji (**art. 58 § 2 k.r.o. w zw. z art. 61³ § 1 k.r.o.**);
- 6) ewentualnie orzeczenie o eksmisji jednego z małżonków, jeżeli ten rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie (**art. 58 § 2 k.r.o. w zw. z art. 61³ § 1 k.r.o.**);
- 7) ewentualnie orzeczenie o podziale wspólnego mieszkania, jeżeli złożono w tym zakresie zgodny wniosek albo o przyznaniu mieszkania jednemu małżonkowi, jeżeli drugi małżonek wyrazi zgodę na opuszczenie lokalu bez dostarczenia mu lokalu zamiennego i pomieszczenia zastępczego – o ile podział mieszkania lub jego przyznanie jednemu małżonkowi jest możliwe (**art. 58 § 2 k.r.o. w zw. z art. 61³ § 1 k.r.o.**);
- 8) ewentualnie rozstrzygnięcie o podziale majątku wspólnego, jeżeli taki wniosek jest sformułowany w pozwie i rozstrzygnięcie to nie spowoduje „nadmiernej zwłoki w postępowaniu” (**art. 58 § 3 k.r.o. w zw. z art. 61³ § 1 k.r.o.**); oraz
- 9) rozstrzygnięcie o obowiązku przyczyniania się małżonka wyłącznie winnego rozkładu pożycia do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, jeżeli separacja pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego (**art. 57 w zw. z art. 60 § 2 w zw. z art. 61³ § 1 k.r.o.**); w tym zakresie żądanie pozwu jest pochodną wniosku o orzeczenie separacji z wyłącznej winy pozwanego.

W procesie o separację (i analogicznie w procesie o rozwód) dochodzi do rozstrzygnięcia jednym wyrokiem wszystkich lub przynajmniej większości kwestii prawnych, dotyczących małżonków. Z punktu widzenia procesowego następuje tu kumulacja w jednym procesie postępowań, które w ogóle toczą się odrębnie lub wręcz w innych trybach. Postępowanie dotyczące władzy rodzicielskiej i kontaktów z dziećmi jest postępowaniem nieprocesowym (**art. 568–584 k.p.c., art. 598¹–598²¹ k.p.c.**), to samo dotyczy postępowania o podział majątku wspólnego (**art. 566–567 k.p.c. w zw. z art. 680–689 k.p.c.**). Proces o

alimenty toczy się według zasad ogólnych, a jeżeli żądanie zasądzenia alimentów staje się częścią pozwu o separację – alimenty są rozpoznawane według przepisów o postępowaniu odrębnym (**art. 436–446 k.p.c.**).

Pozew o separację jest pozwem o ukształtowanie stosunku prawnego. Powstaje pytanie, czy pozew taki może być sformułowany, tj. jego żądanie, jako roszczenie ewentualne, czyli polegające na sformułowaniu określonego żądania, oraz ponadto drugiego (ewentualnego) żądania, na wypadek gdyby sąd żądania postawionego na pierwszym miejscu nie uwzględnił...